
Et Bethlehem uden Stjerner

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Et Bethlehem uden Stjerner

4

Et Bethlehem uden Stjerner

Et Bethlehem uden Stjerner

[1] Genoptrykt i "Vedersø-Jerusalem Retur" Pag 112-118

Jp 13/5 1934.

Et Betlehem uden Stjerner

Kaj Munks Rejsebreve.

Sognepræst Kaj Munk sender "Jyllandsposten" en Række Rejsebreve fra sin store Udenlandsrejse. Vi bringer i Dag det syttende, hvori han fortæller om et Besøg i Betlehem.

RYSTET i SJÆLEBUNDEN fortalte en Dame mig engang, at Fyrtaarnet og Bivognen "gik" i Biografen i Betlehem. Jeg fik et Chok, overvandt det i en Ruf med en Viljesakt og svarede: "Hvad saa? Havde det været i Jesu Tid, vilde han blot ved Lejlighed have forkyndt: Himmeriges Rige lignes ved en Bivogn, der faar alle Barneøjne til at straaale." Hvorfor staar saa ofte Protestanter angsteligt og holder Paraplyer over Glorier? Er de ægte, regner de ikke af. Stundom ser Katolikker meget naturligere og friere paa sligt. I Venedig fandt jeg en Biograf indrettet i et gammelt Klosteranneks. Ved Siden af en ærværdig Simon Peter med Kongekrone paa fremviste paa en Plakat Barbara Stanley sin lille bare Mave, og hverken Simon eller Barbara syntes at tage Skade af hinanden eller afstedkomme Forargelse hos Bydelens jævne Folk.

Ja, ja; udenfor Skudlinien kan man jo sagtens være kæphøj. Jeg indrømmer, at nu, da jeg nærmer mig Jesu Fødested med Biografen, er jeg alligevel nervøs for at faa for stærkt Indtryk af Biografen og for lidt af Fødestedet.

Det er ind under Aften. Saa koldt det dog blæser heroppe i Bjergene! Jeg hører smaa faste Æselshovslag, og levende ser jeg for mig Josef gaa der og lede Dyret omhyggeligt uden om hver Sten, for at ikke Smerten skal skære op i hans unge Kvinde. Jeg ser Marie bide Tænderne sammen, og hver Gang han spørger, svarer hun: "Tak, min Ven, det gaar rigtig godt", indtil hun ikke længere kan tilbageholde et "Tror du, der er langt endnu, Josef?" Og jeg ser den fortvivlede fattige Mand løbe rundt fra Herberg til Herberg, mens Marie hænger over Æslet og borer Neglene ind i dets Hals, indtil han et Sted i en lille Snaske af en lasket Vært - fede Folk er altid de menneskeligste, deres Nerver og Følelser er ikke saa godt beskyttet som vore - faar udvirket Tilladelse til at blive lukket ind i hans Stald.

Saa hører jeg bløde Lyde, Kamelfodtrin og skimter de vuggende Halse. Op og ned gennem Kløfterne gaar det, og hver Gang den lille Karavane dukker op fra en Kløft, staar den samme straalende Stjerne foran den over den nærmeste Bjergtop.

Og atter hører jeg Lyde, skrappt Hestetrav, Herodes' vilde Soldater paa Stimandstogt efter kgl. Majestæts Befaling. Nu naar Børnegråd og skingrende Kvindeskrig inde fra Byen ud til os; mere dyrisk lyder det, end Menneskestruber skulde kunne frembringe det.

Men stadig vugger der over den seneftermiddagsbelyste Bjergslette noget som - ja, som Harper i Luften: "Ære være Gud i det højeste, Fred paa Jorden, i Mennesker Guds Velbe-

hag”, sunget fjernt, fjernt, af Stemmer uskyldigere end Smaabørns.

I det samme omringes jeg af en Røverbande, en halv Sned 18-19 Aars Knægte, der trænger mig, river og slider i mig og brøler mig ind i Ørene: ”2 Pjaster, Herre, bare 2 Pjaster, for 2 Pjaster skal jeg vise Dem hele Fødselskirken, alle Kapeller, Krybben og alting. Hør ikke efter ham, han er et Kvaj, han kan ikke tale Engelsk, bare Tysk. For 2 Pjaster, Herre -”

Der maa Tilkaldelse af Politi til, før jeg kan slippe fri.

Atter en græsk-katolsk Kirke, atter de kulørte Lampers Juletræsdynt under Loftet, atter en Trappe at kravle ned ad, en Dør at bukke sig ind gennem og en Trækasse, der her kaldes Krybbe. Atter et Par Koner, der kysser, og en Præst, der laaner Voksllys ud og beder om Pjaster. Ude i Kirken venter en Knægt paa mig for paany at tilbyde Førerskab; da han ser, jeg gaar med min Hat i Haanden, aftager ogsaa han i Ærbødighed for Stedet sin røde Fez, og da to snottede Unger stikker Labben frem for at faa Baksjiss, afleverer han dem en ordentlig en paa Tæven, uden trods det at opnaa Indtrængelse i min Gunst.

Jeg bjærger mig ud gennem nærmeste Dør; men den fører ind til en romersk-katolsk Kirke, hvor Præsten er ved at holde en Fastemesse: Kirken rundt er der Illustrationer af Kristi 14 Stationer, og foran hver knæler Præsten sammen med to lysbærende Kordrengene ned og hasper Latin af, og saa synger Menigheden et Vers, mens Optoget flytter til næste Station. Det sker mig, at jeg falder i Tanker, men vaagner forfærdet op ved at se, at Kordrengene stiller Lysene foran mig og Præsten synker paa Knæ for mig og begynder at bede til mig. Jeg føler mig grænseløs usikker, indtil mine omflakkende Øjne opdager Forklaringen, som er den, at jeg staar lige under Billedet af syvende Station.

Jeg redder mig i Flugt ud gennem en Sidedør, men ak, i Stedet for at dukke op i Friheden, staar jeg nu blot i den armeniske Fødselskirke. Der findes nemlig tre Kirker i Fødselskirken; men de ortodokse er kommet først og har nalret selve Krybbestedet.

End ikke om Tidsregningen er de enige, saa Folk i Nærheden kan sandelig fejre Jul, saa det piber i Tollene, i selve Betlehem By; først vor fireogtyvende December i den romerske Kirke, saa otte Dage efter i den græsk-katolske; og først otte Dage derefter igen er Armenierne naaet til deres 24. December.

*

Vi dukker ud i Dagslyset, som er i Færd med at blive Aftenlys, i samme Øjeblik Rutebilen til Jerusalem sætter i Gang. Men et Brøl standser den velvilligt. Det er en arabisk. Her er nemlig Rutebiler for Arabere og Rutebiler for Jøder; de kunde ikke komme i Bil sammen uden ogsaa at komme i Haar sammen; de hader hinanden; Jøderne siger: ”Det er vort Land; Gud og Abraham satte Kontrakt op og lod den stemple gennem Omskæringen; Landet *er* vort, som det *var* vort.” Araberne svarer: ”Det er to Aartusinder siden; saa vi har Hævd paa det; vi bor her nu: det er vort.” Og selv om de aldrig glemmer England, at General Allenby - - nej, nu dyr jeg mig ikke, den Historie skal De have, selv om den falder uden for Rammen.

En af de faa Konger, vor lille Verdensdel endnu har tilbage, en af de menneskeligste og djærveste, fortalte engang sin Hofpræst, hvem jeg mødte for et Par Aar siden i en By i

Europa (saa jeg har den fra den Overgejstlige selv), at han for nylig havde truffet General Allenby, som sagde: "Deres Majestæt kan tro, det faldt mig svært under Krigen; Maaned efter Maaned laa jeg foran Jerusalem; den vilde ikke overgive sig; den offentlige Mening hjemme pressede haardere og haardere paa, at hvad gør man for at erobre en belejret By? Man bombarderer den. Tilsidst maatte jeg give efter. Men om Aftenen, som Beskydningen var bestemt til om Morgen, bad jeg, inden jeg lagde mig til at sove, inderligt til Gud, om Byen ikke nok maatte overgive sig, saa jeg slap for at bombardere Jerusalem. Kl. 3 om Natten blev jeg vækket: de var der med Nøglerne."

Da Hofpræsten, hvis Evne til at tænke var udviklet paa ingen Maade ringere end hans Evne til at tro, efter i sit stille Sind at have lagt sammen, at det var da smukt og fromt, at Allenby havde bedt den Bøn hver Aften, og at det lykkedes ham at holde igen overfor sit Folks hede Krav saa længe, at Sulten gjorde Jerusalemmiterne møre -, kun svarede paa Beretningens sidste Trumf med et Ja-e, Ja-e, Ja-e, blev den gæve Fyrste ilter over Bifaldets Udeblivelse og udbrød med ædel Simpeltid: "Man behøver sgu ikke at skamme sig over Vorherre."

For Resten kan man ved Synet af Moskeerne blive blodtørstig nok til at kaste sig ud i en Anelse om, at Allenby havde gjort Vorherre en større Tjeneste ved at rydde Tempelpladsen med Kanonerne; for hvornaar er der nu Haab om, at Jødernes Helligdom kan rejses igen paa sit Sted?

Men altsaa, selv om Araberne ikke glemmer England, at Allenby under Besættelsen gik til Fods ind i Byen (Kejser Wilhelm besøgte den jo i sin Tid, husker De nok, ridende derind paa et Æsel), og selv om de er taknemlige for, at Moskeerne holdes i Ære, saa Tempelpladsen, der jo er hellig, ogsaa for Muhamedanerne, idet Moses og Jesus er to af deres største Profeter, kun visse Tider paa Dagen og slet ikke om Fredagen er aaben for de vantro (det er Jøderne og Dem og mig), ønsker de dog Erobrerne Døden og Djævelen i Vold, fordi de har erobret Landet for Jøderne, "skønt de har lovet os det."

Men nu er vi atter i Jerusalem. Og til Araber-Passagerernes store Undren er det begyndt at regne. Himlen plejer ikke at give Væde fra Januar til Oktober, og i al den Tid maa Byen paa Bjerget klare sig med det Vand, den i Regntiden kan spinke sammen i sine kolossale Cisterner. Rutebilen standser, vi springer ud og kaster et Blik gennem Himmeldryppet tilbage i den Retning, vi kom fra. Der er ingen Stjerner over Betlehem.

*

Næste Morgen gaar vi atter ud i Hovedstadens Gader; vi kan ikke opgive at finde et Sted, der kan tale til os. Pludselig farer en formummet Skikkelse hen imod mig, en skarptlugtende, vædskende Armstump stikkes mig i Næsen, en hvinende Kvindestemme forlanger Penge, saa løftes den anden Arm med Dele af en Haand paa, og baade Arm og Fingerstykke er saarandret skjoldet og ligesom blodigflosset - der fik vi altsaa Spedalskheden at se, men Mesteren, der magtede den, ser vi ikke.

Vil De have mere at vide om Jerusalem? Pennen bliver saa træt i mine Fingre. Skal vi ikke hellere gaa ned og løse en Billet til Galilæabilen. Og skuffer Genesaret Sø os ogsaa, saa tage hjem? Eller skal vi holde ud endnu et Par Dage i denne Provinsby, der er Hovedstad.

I et Land, mindre end Jylland. Et Land, der ikke har eet Folk, men to, ikke een Tro, men tre, ikke een Historie, men en Række, ikke eet Sprog, men utallige. Gadehjørner, Butikker, Biografer, Billetter, alle maa de have Paaskrifter paa tre Sprog med tre Slags Skrift: Engelsk med vore Bogstaver, der jo ligner Mærker efter Hugtænder, Hebraisk, der ligner væltede Byggeklodser, og Arabisk, der ser ud, som naar en Snog er løbet over Sand.

Skal vi bile ud og kigge paa Omegnen? Men nu er det gaaet hen og blevet Sabbat, saa ingen jødisk Chauffør vil køre. Vel, saa tager vi en Araber. Atter lyner vi rundt i Z'erne nedad og nedad. Og eja! Saa dybt under Havets Overflade er Klimaet tropisk, en Times Kørsel fra Polarbæltet staar Bananerne min syv Sandten og modnes. Hvor kommer da Vandet fra her? Jojo, fjernt ovre øjnes en blaa, blinkende Sø, derhen, Chauffør, stands! Men phøj! phøj! phøj! Som Syre paa Tungen er Vandet jo, føj for det giftige Sodoma! Ja, og saa er det jo netop Sodoma, fristende og dødende goldt som nogen Skøge ligger det døde Hav her og holder Sletten hen som forbandet Ørk, en Vind løber hen over Fladen, men saa tungt af Salt er Vandet, at den knebent kan gyngte en Bølge frem, og Baaden, vi hopper ud i, lader sig knap tyngte ned af vor Vægt.

Tilbage til Jeriko, Chauffør! Endnu en Gang vil vi tage Bananbuskene i Øjesyn, det faar vi maaske aldrig mere Lejlighed til; men hvor kommer da Vandet fra? Der løber det jo langs Vejen i en Cementrende, næh, hvilken rislende Strøm her i Solbranden! Jo, se, det var engang, at Elisa, den store Profet, Øje til Øje med Folket sin Undergang nær af Tørst, greb Harpen og spillede saa mægtigt, at Vandet brød frem af Jorden, og siden har Jerikosletten bugnet under Velsignelsen. Her springer Vældet endnu. Og virkelig standser vi ud for et lille, kalkafskallende Hus med et Vandbassin ved, og paa Huset staar malet:

Elisas Kilde,
Kafé og Restaurant.
Kaj Munk.